

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitvlvm VII. Si venditori.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

Obijicitur: si quisquam mercem suam pretio minore vendat animo donandi, venditio valet, nec rescindi potest *L. si quis donationis 34. juncta Gl. marginali ff. de contrahenda emptione*. Atqui venditor rem suam minoris justo, sine vi aut metu vendens, censeri debet defectum pretij donare, eò quòd quilibet mercis suæ pretium scire censeatur *L. quis quis 15. cod. de rescindenda venditione*. Responderur, si ex circumstantijs adjuvetur hæc præsumptio, quia v. g. emptor est consanguineus, erga quem venditor optimè affectus est, censeri posse donationem, & idèò actionem ex dicta *L. 2. negandam esse*; similiterque si beneficio hujus Legis speciatim, & particulariter aliquis renuntiãrit, præsertim accedente juramento, neque in contrarium sit præsumptio intervenientis doli ex parte emptoris, aut ignorantia ex parte venditoris, tunc censèbitur facta donatio, alioquin verò minimè, cum nemo sua facilè jactare censeatur, nisi sufficienter colligi possit donandi animus, & idèò hæc ipsa præsumptio, quòd contrahens, cum se venditorem dixit, & aliud non expressit, animum donandi non habuerit, superat alteram præsumptionem, quòd quilibet mercis suæ pretium scire censeatur. Qua de re *Abb. hic n. 4. Covar. 2. resolutionum c. 4. Molin. disp. 349. Bartolus in L. ult. §. item quasitum. ff. de conditione indebiti*, ubi ajunt, generalem renunciacionem in hoc casu non sufficere, cum ea se non extendat ad incognita, & nemo censeatur renunciare juri, quod sibi competere ignorat.

CAPITVLVM VII.

Si venditori.

PARAPHRASIS.

Titius ædes suas vendidit Cajo. Postea Sempronius intentata actione reali vindicare vult ædes tanquam suas. In hoc casu, si emptor Cajus Titio venditori

post judicium contra se institutum non denuntiet, ut ædes venditas defendat, vel si Cajus tempore sententiaë contentius se à judicio absentãrit; vel si per judicis injuriam contra ipsum Cajus sententia lata fuerit, in his tribus casibus Cajus contra Titium secundum leges Cæsarces de evictione agere non potest.

SUMMARIUM.

1. *Que circa intellectum hujus Capituli ex jure civili observanda sint?*
2. *In contractibus bona fidei inprimis spectandam, de quo inter se contrahentes convenerint.*
3. *Valida est etiam rei aliene emptio bona fide facta.*
4. *In quibus casibus non obligetur venditor de evictione?*

PRO intellectu adverte ad ea, quæ elegantè scripsit *Vlp. in L. ex emptio si ff. de actionibus empti*: cum emptionis, & venditionis judicium sit bonæ fidei, nihil magis bonæ fidei congruit, quàm id præstari, quod inter contrahentes actum est; quòd si nihil convenit, tunc ea præstabitur, quæ naturaliter insunt (supple contractui huic) & inprimis ipsam rem præstare venditorem oportet, id est tradere; quæ res, si quidem dominus fuit venditor, facit & emptorem dominum; si non fuit, tantum evictionis nomine venditorem obligat, si modò pretium est numeratum, & eo nomine satisfactum, emptor autem numeros venditoris facere cogitur.

Ex his habes primò, In venditione, & alijs ejusmodi contractibus, qui bonæ fidei dici solent, inprimis spectandum esse, de quo contrahentes inter se convenerint, seu quibus modis, ac conditionibus se mutuo obligare voluerint; itaque mens contrahentium ante omnia spectanda est, alioquin obligationes inter ipsos orientur secundum naturam, & conditionem cujusque contractus, quia quæ naturaliter insunt,

sunt, ea expressione non indigent. Naturâ autem inelle contractui censentur, quæ ex scientium, aut civili jure obligationes, actionesque constitutæ sunt.

Secundò. Colliges ex verbis Ulpiani, quòd non tantùm res propria, sed etiam aliena emptori bonâ fide ementi, sive alienam esse ignorant, validè vendi possit, adèd ut pretium emptionis verè acquiratur venditori, licèt vicissim mercis dominium non acquiratur emptori, sed loco ejus venditor obligabitur emptori de evictione, id est, si res vendita in judicio evicta fuerit, à persona tertia, dominum se ejus ostendente, aut eam sibi obligatam esse, tunc enim venditor pretium emptori restituere, & quantum ejus interest, rem evictam non esse præstare cogitur. Sicut latius explicavi *lib. 3. tra. 4. c. 17. n. 21.*

4 Notandum. In tribus casibus venditor non obligatur emptori de evictione rei venditæ. Primus est, si emptor, instituto contra se judicio, saltem post litem contestatam, non denuntiet id venditori, videlicet, ut causam defendat, quippe cum ipsius maximè interfit, atque ipse documenta juris ac tituli, si quæ pro ipso venditore sunt, meliùs nosse, & producere possit *L. emptor 1. & seq. cod. de evictionibus.* Quòd si verò per venditorem stet, quò minus ei denuntietur, nihilominus tenebitur *L. si idèd 11. in fine. & L. sequente §. sed eisi ff. de e-*

evictionibus. Alter casus: si contra emptorem sententia lata fuit propter contumaciam ejus, quia ad judicium non accessit, venditor non obligatur, ut hîc dicitur, & *in cit. L. si idèd.* ubi etiam ratio adjungitur, magis enim propter absentiam victus videtur emptor, quàm quòd malam causam habuit, idèd sibi imputare debet, dummodo contumacia fuerit causa, cur victus fuerit, quòd etiam in hoc casu præsumitur, sicuti *Gl. ibi admonet V. habuit.* Secus autem dicendum, si certum sit, etiam si præsens fuisset, quòd causam amisisset, aut amittere debuisset, quia constat, rem esse petitoris, seu vindicantis.

Tertius casus: si per injuriam judicis, seu injustam ejus sententiam res empta evicta fuit, *cit. L. emptor.* Ratio est, quia hæc evictio non venditori imputanda est, sed potius infortunio cuidam, quòd ipsemet emptor tanquam dominus rei, si à judice injustum damnum inferente, recuperare non possit, ferre debet, & non in alium, videlicet venditorem, rejicere. Alius casus habetur in *L. si dictum 56. ff. eodem.* si emptor ortâ controversiâ circa rem emptam voluntarium arbitrum, venditore non jubente, elegerit, isque contra emptorem pronuntiaverit, ubi *Gl. admonet V. feci.* idem eadem ratione dicendum esse, si emptor judicem extraneum, sive non suum, elegerit, jurisdictionem ejus prorogando.

TITULUS XVIII

DE LOCATO ET CONDUCTO.

CAPITULUM I.

Ex rescripto.

PARAPHRASIS.

Episcopus Portuensis Apostolicæ Sedis Legatus constitutionem fecit, quam postea Tusculanus Episcopus successor in legatione

Quandoquidem contractus locationis, & conductionis, cum venditione, & emptione familiaritatem gerit, & iisdem fermè juris regulis regitur, prout habetur in *L. 1. & 2. ff. locati & conducti.* & docui *lib. 3. tra. 4. c. 22. n. 1.* idèd Titulus iste præcedenti annectitur.